

Tyresö kommun
Kommunstyrelseförvaltningen
Karin Sundström
Hillevi Elvhage

REMISSVAR

2020-09-08

1 (6)

Diarienummer

2020/KS 0117 005

Finansdepartementet Fi2020/00647/K

Svar på remissen Starkare kommuner - med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU 2020:8)

Sammanfattning

Tyresö kommun har fått betänkandet Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU 2020:8) på remiss från Finansdepartementet. Remissen ska besvaras senast den 30 september 2020. Tyresö kommun delar i huvudsak de förslag och utmaningar som utredningen tar upp. De utmaningar som kommunerna står inför kräver ytterligare samarbeten som behöver bygga på frivillighet.

Tyresö för fram att utredningens förslag om en statsbidragsprincip är mycket bra. Utredningen föreslår inga huvudmannaskapsförändringar. Tyresö framför att det finns skäl att staten tar över ansvaret för den personliga assistansen samt tillståndsgivning och tillsynsansvar för fristående förskolor. Det är positivt att förslagen om en översyn av det kommunalekonomiska utjämningsystemet omfattar även intäktssidan. Tyresö avstyrker förslaget att kommuner med hög skattesats ska kunna söka statsbidrag för att sänka sin skattesats. Inom digitaliseringsarbetet framhåller Tyresö vikten av att Myndigheten för digital förvaltning samordnar arbetet i samarbete med Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Inera. Samverkan mellan kommuner behövs när det gäller infrastruktur med betydande investeringsbehov.

En strategi för stärkt kapacitet i kommunerna

Tyresö kommun delar i huvudsak de förslag och utmaningar som utredningen tar upp. De utmaningar kommunerna står inför kräver ytterligare samarbeten som behöver bygga på frivillighet.

Strukturella åtgärder

Tyresö kommun tillstyrker förslaget att kommunsammanslagningar ska bygga på frivillighet och att staten bör främja samverkan mellan kommuner.

Utredningen föreslår inga förändringar när det gäller huvudmannaskapsförändringar. Tyresö kommun anser att den personliga assistansen bör förstatligas. Huvudmannaskapet är delat mellan kommun och Försäkringskassan. Staten bör vara ensam huvudman mot bakgrund av de nackdelar som finns med ett dubbelt huvudmannaskap.

Vidare bör det utredas om tillsynsansvaret och tillståndsgivning för fristående förskolor bör ligga på staten liksom det gör för fristående skolor. Detta skulle ge en större likvärdighet.

2.1.1 Stöd och incitament för strategisk samverkan och frivillig sammanläggning av kommuner

Bidrag till strategisk samverkan och arbete inriktat på frivilliga sammanläggningar

Tyresö kommun ställer sig positiv till att ett statsbidrag införs för att stimulera strategisk samverkan, men stödet bör vara mer omfattande.

Tyresö håller med om att det är viktigt att stödja den strategiska samverkan mellan kommuner som bygger på ett långsiktigt samarbete och som inte skiljer sig åt i olika frågor. Samarbetet blir mer ad-hoc i de fallen.

20.1.2 Försöksverksamhet

Tyresö kommun stödjer förslaget.

Från ett digitaliseringsperspektiv har det visat sig att en del initiativ, till exempel inom artificiell intelligens (AI), hämmas av tolkningar av lagstiftning kring GDPR och molnlösningar. En tydligare koppling till innovation är önskvärd samt att SKR och andra aktörer som till exempel Storsthlm ges en tydlig roll.

20.1.3 Former för stöd och analys för att stärka kommunernas kapacitet

En kommundelation inrättas

Tyresö stödjer förslaget men det får inte bli en administrativ börda för kommunerna.

Kunskapsutveckling och analys

Tyresö håller med om att det ges ett kunskapsutvecklande uppdrag avseende kommunernas förutsättningar och utvecklingsbehov. Tyresö är dock tveksam till att Statskontoret skulle vara den bästa instansen för detta uppdrag.

Mätning av kvalitet i kommunernas verksamhet

Tyresö stödjer förslaget att Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) utvecklar statistik som mäter kvalitet i kommunernas verksamheter.

Statens åtagande och statlig närvaro i hela landet

Tyresö stödjer utredningens bedömning att staten sköter sina åtaganden och har statlig närvaro i hela landet.

Kommunernas ekonomi

20.3.1 En statsbidragsprincip

Tyresö kommun stödjer förslaget. Det är rimligt att staten tar fram en samordnad översikt över de riktade statsbidragen. Det skulle spara administrativa kostnader i kommunerna.

20.3.2 Kommunalekonomisk utjämning

Tyresö kommun tycker det är rimligt med en bred översyn. Det är positivt att också intäktsutjämning ingår i modellen. Tyresö kommun avstyrker förslaget om att införa ett särskilt statsbidrag som kommuner med hög skattesats kan söka för att kunna sänka sin skattesats.

Tyresö stödjer förslaget att det sker en löpande förvaltning och uppföljning av det kommunalekonomiska utjämningsystemet.

Kommunernas kompetensförsörjning

20.4.1 Underlätta kommunernas personalrekrytering

Tyresö kommun stödjer utredningens förslag till initiativ. Utredningens förslag ligger väl i linje med det arbete som redan bedrivs.

20.4.2 Nedskrivning av studieskulder

Tyresö kommun har inga invändningar mot utredningens förslag. Tyresö kommun vill dock poängtera att finansieringen av ett förslag om studieskuldskrivningar ska ske på ett sådant sätt att kommunsektorn generellt inte drabbas ekonomiskt.

Kommunernas digitaliseringsarbete

20.5.1 Förvaltningsgemensam infrastruktur för grunddata och informationsutbyte

Tyresö kommun stödjer generellt bedömningen men poängterar att Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) måste samverka med SKR och Inera. DIGG skulle kunna ta fram kvalitetssäkrade användningsfall för exempelvis Office 365, så att varje kommun inte behöver göra tekniska och juridiska bedömningar, vilket skulle underlätta nyttjandet av molnlösningar för grunddata och informationsutbyte.

20.5.2 Rättsligt beredningsorgan

Tyresö kommun stödjer förslaget. Tyresö kommun påtalar särskilt behovet av att driva frågan om informationssäkerhet gällande GDPR och framför allt i förhållande till problematiken med utländskt lagstiftning såsom Cloud Act. Nyttjandet av dagens tekniska lösningar och så kallade molntjänster är angeläget såväl ur ett administrativt som ett kostnadsbesparingsperspektiv för landets kommuner.

20.5.3 Stöd för kommunernas digitaliseringsarbete

Tyresö kommun står bakom förslaget.

Övriga förslag och bedömningar

20.6.1 Kommunernas klimat- och hållbarhetsarbete

Tyresö kommun stödjer bedömningen, men vill poängtera behovet av ett samlat samordningsansvar för såväl planeringsunderlag som rådgivning och stöd i enskilda ärenden till kommuner. Länsstyrelsen bedriver redan ett brett arbete kring klimatanpassning och bör därmed få vidare samordningsansvar för insatser som involverar flera myndigheter så att kommunerna har en primär kontaktyta. Det gäller även för Agenda 2030-arbetet, där mer utbildningsinsatser är välkommet men ansvar för samordning bör förtydligas.

20.6.2 Samverkan inom verksamhetsområden med betydande investeringsbehov

Tyresö kommun tillstyrker förslaget. Infrastruktur tar sällan hänsyn till administrativa kommungränser, och att underlätta samverkan mellan kommuner kring exempelvis energiförsörjning, vägar, dagvattenhantering/miljökonsekvensnormer och IT-infrastruktur välkomnas. Begränsningar som kan finnas i exempelvis plan- och bygglagen, lagen om allmänna vattentjänster, energilagstiftning samt lokaliseringsprincipen och konkurrensregler behöver i en sådan utredning belysas och ges förslag till lösningar för.

20.6.3 Förstärkning av kommunernas planeringsprocesser genom flernivåsamverkan

Tyresö kommun tillstyrker förslaget men vill framhålla vikten av att samverkan även behöver omfatta samråd och dialog om till exempel konsekvenser av olika alternativ i enskilda ärenden och inte begränsas till informationsgivning och kontrollinsatser. Detsamma gäller även länsstyrelsernas samordning. Samtidigt är det viktigt att förstärkning av flernivåsamverkan inte innebär någon inskränkning av den kommunala självstyrelsen. Det är många aktörer och nivåer involverade i planeringsprocesserna, vilket gör det extra viktigt med tydlighet i vem som ansvarar för vad.

Samverkan behöver förbättras mellan kommunal, regional och statlig nivå, exempelvis vad gäller:

- samordning kring lokalisering för långsiktigt hållbar handel
- minskad arbetspendling i Stockholm från söderort till norrort genom regionövergripande arbetssätt för att säkerställa arbetsplatser även i söderort.
- utvidga Trafikverkets ansvar till att omfatta alla delar (även steg 1 och 2) i den så kallade fyrstegsprincipen.

Behov finns också av att förse kommunerna samlat från både statligt och regionalt håll med konkreta planeringsunderlag och analyser kring demografi, befolkningsprognoser, flyttmönster, pendlingsrörelser och arbetsmarknad etc.

Det regionala ansvaret för fysisk planering som region Stockholm har sedan 1 januari 2019 har ännu inte ökat samverkan i tillräcklig utsträckning mellan regionen/Regional utvecklingsplan för Stockholm och kommunen/översiktsplan.

20.6.4 Underlätta bostadsbyggande i kommuner med särskilt stora utmaningar

Tyresö har inga synpunkter på förslaget.